

Helena Borrell

19 febrer 2019

Helena Borrell Carreras (1979) és traductora i correctora, a més de col·laborar amb la UOC com a professora de literatura i traducció. Ha traduït textos humanístics i socials, principalment, i fa uns quants anys es va doctorar en llengües modernes, especialitat en traducció literària, per la Universitat d'Exeter. Va viure Anglaterra una bona temporada, però va decidir tornar fa pocs mesos. Ara viu a Barcelona, tot i que és clarament empordanesa.

Leyna Krow és l'autora del recull de contes *I'm Fine, But You Appear to Be Sinking* (Featherproof Books, 2017). Viu a Spokane (Estats Units) amb el seu marit i la seva filla. Helena Borrell ens descobreix aquesta autora nord-americana en el seu debut traduint un dels contes del seu primer recull («Disruption»).

Trasbals

Cada matí, des de Detroit, Michigan, un home pitja un botó i tot el que hi ha a les lleixes de la meua cuina cau per terra. No sé ben bé si aquesta és la funció principal del botó o si simplement n'és una conseqüència involuntària. Sigui com sigui, trobo que causa molèsties.

Això no és una cosa que hagi passat sempre. És un fet força recent.

Sospito que el botó devia haver tingut alguna altra funció. Potser servia per engegar una cinta transportadora d'una cadena de muntatge o per obrir les portes d'un magatzem. Estic segura que no cauria res de les lleixes de la cuina cada matí si no fos per la tràgica davallada de la indústria de l'automòbil nord-americana. Hi ha massa botons que ja no fan la funció per la qual van ser concebuts.

Jo no visc a Detroit, Michigan. Visc a Tulare, Califòrnia.

Cada matí, em desperto amb la fressa que fa tot el que cau de les lleixes de la cuina i va a parar a terra. Això passa a les sis en punt. És abans de l'hora que m'agrada aixecar-me. El primer que faig és posar-me les sabatilles i la bata, i llavors ho recullo tot i ho retorno al seu lloc. Després busco números de telèfon de Detroit a internet. Miro de trobar l'home que pitja el botó.

Cada dijous, no només cau tot el que hi ha a les lleixes de la cuina per terra, sinó que també ho fa el que hi ha al congelador. No sé ben bé si això és resultat del mateix botó o d'un altre de diferent. Com que això només passa un cop per setmana, no és un contratemps insofrible. Només cal que actuï amb

diligència per sortir del llit ràpidament i tornar-ho a col·locar tot al congelador perquè no es faci malbé.

Hi tinc força carn, al congelador. Molta més de la necessària per a una sola persona.

He decidit que serà millor que parli amb el cap de l'home que pitja el botó. És molt probable que l'home que pitja el botó només faci l'acció de pitjar el botó perquè li paguen per fer-ho. Dubto que tingui el poder de decidir si cal o no pitjar el botó cada matí. Em pregunto si té una bona assegurança mèdica o si cobra un sou digne a canvi de pitjar el botó. Em fa por que no sigui membre d'algun sindicat de pitjadors de botons. Si és així, podria ser molt difícil aconseguir que deixi de fer la seva feina.

L'home que pitja el botó no és en Barrett. Entendria que et poguessis pensar que és en Barrett, però no ho és.

No busco mai el telèfon d'en Barrett per internet. No provo de trobar-lo.

El motiu pel qual sé que en Barrett no és l'home que pitja el botó és perquè en Barrett una vegada va dir que Tulare és el pitjor lloc del món, exceptuant Detroit, Michigan i certes zones de Ciutat de Mèxic.

També és així com sé que en Barrett tampoc no es troba en certes zones de Ciutat de Mèxic.

Jo no estava pas d'acord amb en Barrett quan deia això de Tulare. A Tulare tenim un mercat i una biblioteca pública que estan molt bé. Tenim l'encant d'una vila petita amb els avantatges d'una gran ciutat. Tenim bells paratges naturals a un cop de cotxe. Fins i tot hi ha una cançó sobre Tulare que la mainada aprèn a l'escola. Diu així: «Tulare, Tulare / els teus turons i muntanyes ploren / o lluitem o morim / per Tulare, Tulare / el lloc on les muntanyes i el cel es troben». Quan li vaig explicar a en Barrett, em va dir: «Ho veus? Aquest lloc és tan miserable que fins i tot les muntanyes i els turons ploren».

Hi ha moltes cançons sobre Detroit, com ara «Detroit Rock City», «Don't Stop Believing», «Motor City Madness» i «8 Mile». Hi ha vegades que taral·larejo aquestes cançons al dematí, quan recullo tot el que ha caigut escampat per terra a la cuina i ho torno a col·locar a les lleixes.

El número on truco més sovint de Detroit és el servei d'informació telefònica. Quan l'operadora respon, li dic: «Hola, estic mirant de trobar l'home que pitja el botó que fa caure tot el que hi ha a les lleixes de la meva cuina per terra». Llavors l'operadora em diu: «És una broma?». Jo li dic: «No, no és una broma. També voldria parlar amb el cap d'aquest home, si pot ser». Aleshores ella diu: «No tinc temps per a bromes», i penja.

El segon número on truco més sovint de Detroit és la seu d'un sindicat que representa els treballadors fabricants de cotxes (perquè es veu que, al final, els pitjadors de botons no tenen el seu propi sindicat). Quan l'operadora respon li dic: «Hola, estic mirant de trobar l'home que pitja el botó que fa caure tot el que hi ha a les lleixes de la meva cuina per terra». Aleshores l'operadora diu: «Hola, Irene, com va això?». Sempre li dic que, a part d'haver de recollir tot el que hi ha al terra de la cuina, tot bé. Li ho dic perquè sembla bona persona i no vull que s'amoïni.

Els dimarts, les dones de la parròquia em venen a veure. Em porten el dinar i bons desitjos. Una vegada, una d'elles em va explicar una història d'una cosina seva, a qui li va desaparèixer el marit i sis mesos després li van trucar les autoritats per dir-li que havia mort a Florida. Mai no va saber el motiu de la seva mort perquè li van dir que havia de pagar a un forense i ella no ho volia pas fer, això. La dona de la parròquia m'ho va explicar com si volgués donar-me esperances.

També hi ha dies que em ve a veure el detectiu Wallitsch. Em diu: «Saps alguna cosa d'ell?». Jo li dic la veritat, que és que no en sé res. Ell em diu: «Truca'm immediatament si fos que sí». Jo li menteixo i li dic que esclar que li ho faré saber.

El detectiu Wallitsch mai no em truca abans de venir a veure'm. Ho trobo de mala educació. A vegades no em fa res que passi per aquí. Sempre és molt agradable i no es queda gaire estona. Però hi ha cops que estic enfeinada i no m'agrada que em destorbin.

Per exemple, el primer cop que va venir el detectiu Wallitsch també era el primer matí que van caure totes les coses de les lleixes de la cuina i també del congelador per terra. L'estrepit va ser tan sobtat i mecànic, que vaig saber de seguida que es tractava d'algú que havia pitjat un botó des de Detroit. Tot i això, em vaig quedar parada quan vaig veure l'estat de la cuina. Feia dos dies que en Barrett havia marxat i, malgrat que encara no sabia per què, ja no em vaig posar a buscar-lo. Hi havia vidres trencats per tot arreu. Ara tinc tota la vaixel·la de plàstic. Ja sé que no és gaire refinat, però és resistent. Aquell primer matí, però, hi havia tant de desgavell que, en lloc de les sabatilles, em vaig posar unes botes d'en Barrett per no fer-me cap tall als peus mentre ho recollia. No cal dir que aquell no era un bon moment perquè vingués el detectiu Wallitsch. Quan vaig obrir-li la porta, em va ensenyar la placa i em va dir que, si no em feia res, li agradaria fer-me unes preguntes sobre el meu marit. Es devia pensar que estava sonada, voltant per casa amb una bata i unes botes d'home i les mans plenes de carn a mig descongelar.

En Barrett i jo no vam anar mai a l'església plegats. Si fos aquí diria que les dones que venen a veure'm els dimarts s'aprofiten de mi. Jo li preguntaria que com pot ser que s'aprofitin de mi si són elles que em porten el dinar. Ell em diria: «No hi ha res de franc en aquesta vida».

El fet de trucar al sindicat de fabricants de cotxes encara no m'ha permès de trobar l'home que pitja el botó. Però ho continuo provant perquè penso que he fet avenços. L'operadora del sindicat es diu Liz i és molt atenta. El primer cop que hi vaig trucar no em va dir: «És una broma?», sinó que em va dir: «Com et dius, reina?».

La Liz diu que no creu que hi hagi cap membre del sindicat que pitgi un botó que faci caure per terra tot el que hi ha a les lleixes d'una cuina de Tulare, Califòrnia, perquè no és que sigui una funció productiva per als fabricants de cotxes. Diu que seria malgastar recursos per part de la fàbrica en qüestió. Tot i així, m'assegura que si l'home que pitja el botó realment fos membre del sindicat tindria dret a cobrar un mínim de divuit dòlars i setanta-vuit centaus l'hora i, si treballés més de vint hores a la setmana, tindria cobertura mèdica i dental amb un copagament de vint-i-cinc dòlars, un pla de pensions i una pòlissa d'assegurança de vida opcional.

Li dic a la Liz que em sembla una bona feina. Si en Barrett tingués una bona feina a Detroit pitjant un botó a canvi d'un sou digne i les prestacions de l'assegurança, potser la gent no pensaria que és tan mala persona.

Quan ens barallàvem, en Barrett solia dir-me que si tingués prou diners em deixaria i no tornaria mai més. De totes maneres, no vaig pensar mai que ho digués de debò, això de deixar-me. Esclar que hi ha moltes coses que no em pensava que en Barrett pogués fer mai.

El detectiu Wallitsch creu que en Barrett tornarà. Per això em ve a veure per sorpresa.

Tant se me'n fum si en Barrett torna o no. Però tinc una fantasia en què m'imagino que en Barrett descobreix qui és l'home que pitja el botó. Si en Barrett sabés que hi ha un home que em causa tanta ansietat i tantes molèsties, potser, només potser, aniria fins a Detroit, encara que sigui pitjor que Tulare i certes zones de Ciutat de Mèxic, i trobaria l'home en qüestió. Potser lligaria l'home i també lligaria la família de l'home. Potser faria mal a l'home fins que acceptés deixar de pitjar el botó. Potser exigiria a l'home que li donés la combinació de la caixa forta. Potser s'emportaria tot el que

aquest home tingués de valor. Potser mataria l'home només perquè en tenia ganes. Després faria el mateix amb els veïns de l'home. Aquest cop no estaria mal fet perquè ho hauria fet per a mi.

La raó per la qual en Barrett pensaria que les dones de la parròquia s'aprofiten de mi és que ell creu que la gent només fa coses bones si en pot treure profit personal. Això és una versió més llarga del «No hi ha res de franc en aquesta vida». És a dir, fins i tot quan la gent t'ajuda i això els fa sentir bé, també vol dir que s'aprofiten de tu. T'utilitzen per a la seva pròpia felicitat. Aquest és el motiu perquè, segons en Barrett, la gent egoista és més de fiar: com a mínim, les seves intencions són clares.

A en Barrett no l'han acusat mai de no tenir les intencions clares.

La Liz i jo no només parlem de l'home que pitja el botó tota l'estona. De vegades parlem d'esports. La Liz és molt fan dels Detroit Tigers. De vegades ens entretenim fent llistes de cançons sobre Detroit. La Liz no ha estat mai a Califòrnia i de vegades pregunta com és Tulare. El primer cop que m'ho va demanar, li vaig dir que al comtat de Tulare hi ha Mount Whitney, que és la muntanya més alta dels Estats Units continentals. Llavors vaig cantar-li la cançó i li vaig dir que això és al que es refereix quan diu que les muntanyes i el cel es troben. La pega és que aquesta és l'única cançó que existeix sobre Tulare. La Liz va dir que la trobava maca, de totes maneres, i no va riure's del tros que diu que els turons i les muntanyes ploren.

Tulare també acull molts de ranxos de bestiar i al mercat hi ha molta varietat per a qui li agradi la vedella. La Liz diu que la vedella no li diu massa res i jo soc de la mateixa opinió. «Sobretot quan em toca recollir-la del terra de la cuina cada dijous al matí», li dic jo. «Ai, reina», em diu la Liz.

Potser no caldria que tingués res per menjar al congelador. Això faria que els dijous fossin més fàcils. Però aquesta és una de les coses per les quals en Barrett i jo discutíem. S'enfadava quan no hi havia prou menjar a casa, quan no hi havia prou carn vermella al congelador. De tant en tant, m'acusava de ser vegetariana, cosa que ell veia com un crim. És així com ara miro de tenir sempre tot de coses, com falda i costelló de vedella, encara que jo no en mengi gaire, d'això.

Intento fer les coses millor, això és el que vull dir.

Intento tenir la casa polida, recollint tot el que cau de les lleixes de la cuina i va a parar a terra de seguida. Intento ser una ciutadana complaent i disposada a cooperar dient-li al detectiu Wallitsch el que vol sentir. Intento ser una consumidora primmirada comprant molta carn al mercat.

Una cosa que no intento fer és buscar en Barrett. No el busco mai per internet ni truco al servei d'informació telefònica a ciutats que no siguin Detroit, Michigan o Ciutat de Mèxic per preguntar per ell. Ni tan sols llegeixo notícies que parlin d'ell als diaris.

Però si tornés per voluntat i decisió pròpies, bé: llavors seria una altra història. Li ho vaig reconèixer a una de les dones de la parròquia i em va dir: «No, no després del que va fer a aquella gent», com si ho volgués decidir per mi.

A vegades, passo amb el cotxe per l'est de la ciutat cap als turons i les muntanyes fins al riu Kern. A en Barrett li agradava d'anar-hi amb mi. Aparcàvem a la vora del riu i travessàvem el bosc caminant o simplement ens quedàvem asseguts al cotxe i miràvem l'aigua. Quan fèiem això, m'entestava perquè em reconegués que Tulare era un lloc maco, perquè em reconegués que el riu era bonic. «Sí, d'acord, tens raó», deia.

A vegades també m'entestava perquè em reconegués que jo era bonica. «No cal que t'hi entestis», em deia. «Ja ho saps que penso que ets preciosa».

No vaig al riu perquè crec que en Barrett podria haver-s'hi amagat. Ningú no s'ho pensa això. El

simple fet que a en Barrett li agradi el riu no el fa un boscatier expert. El detectiu Wallitsch diu que els seus homes ja ni tan sols el busquen en aquell indret.

A vegades, em truca la Liz. Les nostres converses comencen de la mateixa manera que quan li truco jo, amb ella dient: «Hola, Irene, com estàs?», i jo mentint-li i dient-li que estic bé. Després parlem de l'home que pitja el botó i dels Detroit Tigers i de cançons sobre Detroit i sobre com és la vida a Tulare. Em reconforta passar revista dels nostres temes preferits. El fet que la Liz em truqui em fa pensar que a ella també la fan sentir bé les nostres xerrades, i em pregunto en quines coses més ens assemblem ella i jo. He arribat a pensar que potser també ha patit una pèrdua durant la seva vida. Un cop, per treure el tema, li vaig preguntar: «Et porten mai el dinar les dones de la parròquia?». Em va dir: «No, ara ja no».

Un altre dia, la Liz em va preguntar si m'agradaria treballar en una fàbrica de cotxes. Em va dir que si estigués disposada a traslladar-me a Detroit em podria ajudar a trobar una feina com aquesta. L'economia està revifant, em va dir, i ella sap d'empreses que aviat es posaran a buscar treballadors.

Em va dir que si em traslladés a Detroit, podria quedar-me amb ella durant un temps fins que trobés un lloc propi. Em va assegurar que mai no hi ha res que caigui de les lleixes de la seva cuina a terra. Va dir que aquesta part l'havia dita en broma i, tot i que no ho vaig trobar gens graciós, vist el cas, vaig agrair-li el gest.

Quan vaig parlar de la Liz a les dones de la parròquia, em van dir que hauria d'acceptar l'ofertament. «T'anirà bé un canvi d'aires», van dir. «T'anirà bé començar de nou».

Quan vaig parlar de la Liz al detectiu Wallitsch per primer cop, em va dir que no hauria d'acceptar l'ofertament perquè no volia que me n'anés. Fer-me servir d'esquer forma part de la seva estratègia per enxampar en Barrett. Però llavors em va trucar i em va dir: «Ves-te'n. Sempre podem fer-te venir per al judici. Si és que mai hi ha cap judici». Això em va fer pensar que realment no creu que en Barrett torni mai.

No li puc preguntar a en Barrett què pensa de la Liz, però suposo que ja sé què me'n diria.

Penso en l'ofertament de la Liz mentre condueixo, mentre estic asseguda a costat del riu mirant els turons i les muntanyes i mentre dono un cop d'ull a les parades de carn del mercat. És una decisió molt important perquè així, tot d'una, agafi i me'n vagi. A vegades tinc enveja d'en Barrett perquè sempre li surten bé aquestes coses.

A vegades, penso en tots els botons que pitjo durant un dia normal i corrent. Hi ha botons al teclat, botons al telèfon, botons al tauler del cotxe. Un botó encén el llum de l'escriptori. Em pregunto si, quan pitjo aquests botons, a més de fer les coses que vull que facin (buscar números de telèfon, trucar a Detroit, etc.), també fan altres coses. Em pregunto si en algun indret, potser a Ciutat de Mèxic, la cuina d'una dona s'esfondra cada vegada que encenc el llum.

Llavors em pregunto si és que tot el que ens passa només és perquè algú que no coneixem, en una ciutat on no hem estat mai, ha pitjat un botó. Un botó perquè les dones de la parròquia facin el dinar. Un botó perquè el detectiu Wallitsch em vingui a fer més preguntes. Un botó perquè truqui a la Liz i li demani per la gent que pitja botons. Un botó perquè en Barrett es torni un monstre.

Un botó perquè en Barrett torni. Un botó perquè tot torni a ser com era o fins i tot millor de com era. Un botó màgic i de conte de fades, per viatjar en el temps i demanar un desig a les estrelles.

Les dones de la parròquia volen saber per què espero. «Tens un lloc on et pots quedar. Tens l'oportunitat d'aconseguir una bona feina», em diuen.

Espero perquè em fa patir això que fa que Detroit, Michigan, sigui pitjor que Tulare, Califòrnia. Em fa patir que, si hi vaig, no hi hagi turons ni muntanyes. Em fa patir que no hi hagi cap riu.

Em fa patir que en Barrett torni mentre soc fora i ho trobi tot ben desgavellat. Tot el que hi ha a les lleixes de la cuina escampat per terra. Tot el que hi ha al congelador escampat per terra. Tot, absolutament tot, fet malbé.

Categoria : El traduït

Etiquetes : Helena Borrell, Leyna Krow

Bloc a WordPress.com.